

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 21. – 31. maj 2010

OBVESTILO

V večjem delu države so zadnje padavine vzpostavile normalno preskrbljenost rastlin z vodo v tleh. Izjema ostaja severovzhodna Slovenija, kjer je bilo premalo dežja za izboljšanje založenosti tal z vodo. Stanje je neugodno za pšenico, ki je vstopila v obdobje nalivanja zrnja. S sušnim stresom je tu obremenjena tudi mlada koruza, ker ima večji del koreninskega spleta v izsušeni površinski plasti tal, ta pa so še nepokrita z listnim pokrovom in zato še dodatno izpostavljena izsuševanju. Pričakovati je, da se bo stanje ob padavinah, ki jih še pričakujemo v tem tednu, nekoliko izboljšalo.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Dekada se je začela in končala s padavinskim obdobjem. Na začetku je bilo padavin malo, od 5 do 10 mm, v jugozahodni Sloveniji ni deževalo. Vmesni dnevi so bili majsko vroči, a jih je hladil močnejši veter, hitrost je vztrajno segala preko 5 m/s. Najvišje dnevne temperature zraka so bile nad 25 °C. V zadnjih dneh dekade so Slovenijo zajeli močni nalivi. V Biljah je bilo v 24-ih urah izmerjenih preko 120 mm padavin, v Portorožu in Ajdovščini 60 mm. Na Dolenjskem in v osrednji Sloveniji je padlo od 20 do 30 mm dežja, drugod manj. Najvišje temperature zraka so padle pod 20 °C, povprečna temperatura zraka je padla za 4° C pod dolgoletno povprečje.

sreda	četrtek	petek	sobota
			
9 / 18	10 / 19	12 / 24	13 / 25

STANJE RASTLIN

V večjem delu Slovenije je ječmen zaključil nalivanje zrnja in vstopil v obdobje dozorevanja. V severovzhodni Sloveniji je nalivanje zrnja potekalo v vodnem stresu, saj je bila talna voda od tretje dekade aprila dalje več ali manj težje dostopna za rastline. V fazi nalivanja zrnja je dobra preskrba tal z vodo odločilna za pridelek. Po ocenah kmetijske svetovalne službe so bili posevki ob nastavkov klasov nekoliko nižje rasti od pričakovane. V drugih pridelovalnih okoljih v Sloveniji je nalivanje potekalo ob normalni preskrbi tal z vodo.

Pšenica trenutno cveti in prehaja v obdobje nalivanja zrnja. Rezultati meritev kažejo, da se je stanje vodne zaloge ob zadnjih padavinah le neznatno popravilo. V globini 10 cm je voda praktično še vedno nedostopna. Ozimine črpajo vodo iz globljih plasti, vendar so v stalnem vodnem stresu, ker je tudi v teh voda že v območju težje dostopnosti za rastline.

Najbolj obremenjena z vodnim stresom je koruza. V severovzhodni Sloveniji je razvila od 5 do 8 listov, koreninski splet se nahaja v izsušeni plasti tal. Talna površina posevkov je še nepokrita z listnim pokrovom, zato so bila tla v preteklem tednu zaradi visokih temperatur in stalnega vetra še dodatno izpostavljena močnemu izsuševanju. Trenutno so temperature zraka precej nizke, tudi izhlapevanje je za ta čas relativno nizko, rast pa upočasnjena. V drugih delih države, zlasti v osrednjem in zahodnem delu je preskrba rastlin s talno vodo optimalna. Padavine so prekinile močno zaskorjenost vrhnjega sloja tal.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

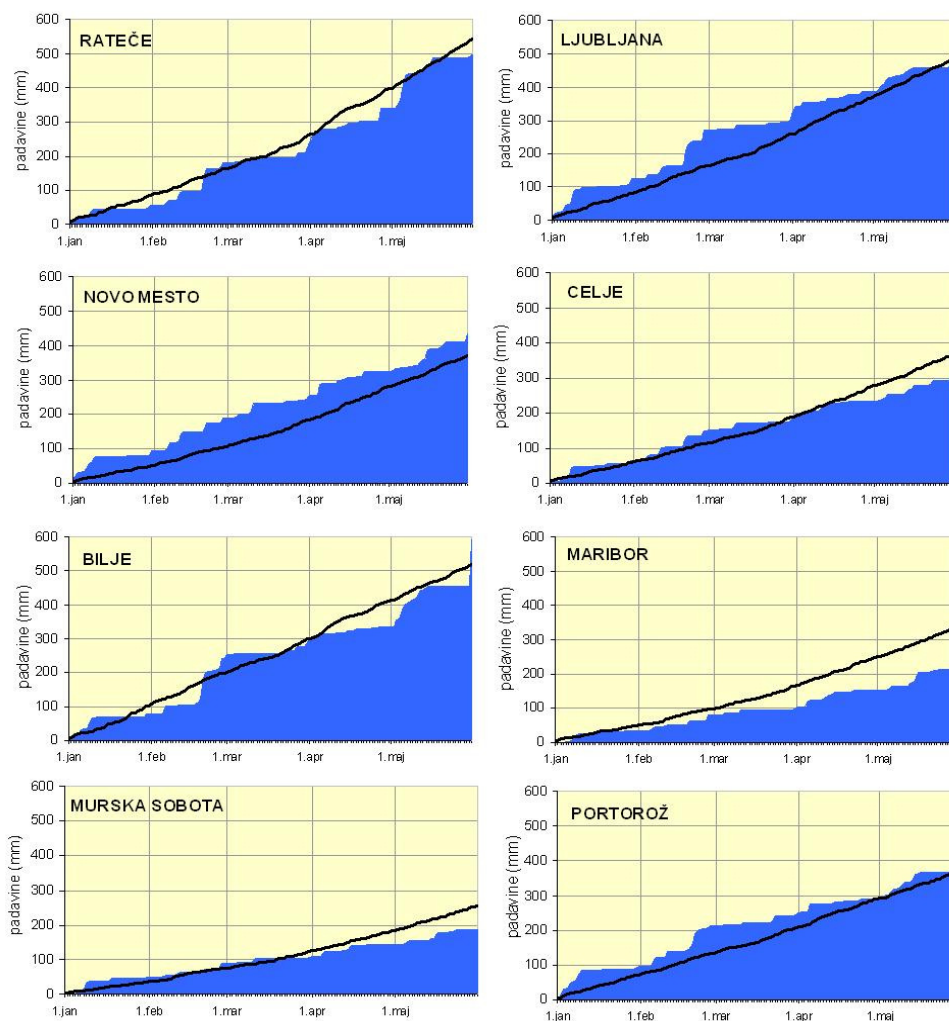
Na začetku in koncu dekade je bilo zaradi deževnega in oblačnega vremena izhlapevanje nizko, le okoli 2 mm vode na dan. V vmesnih dneh pa se je zaradi visokih temperatur in močnega vetra hitro povečalo na 4 mm dnevno. Tedenske vrednosti so povsod po Sloveniji nekoliko presegle 30 mm. Vodna bilanca vegetacijskega obdobja je najbolj negativna v severovzhodni Sloveniji, a zaenkrat primanjkljaj še ni kritičen. Ob sončnem vremenu se bo z izhlapevanjem hitro povečeval.

VODA V TLEH

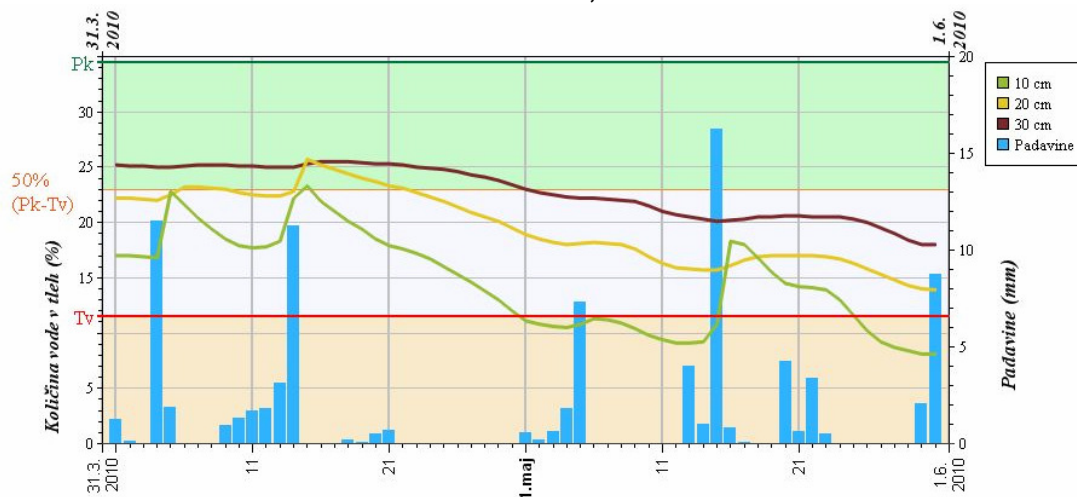
Po dežju ob koncu druge in začetku zadnje dekade maja so bila tla večinoma dobro preskrbljena z vodo, slabše le v severovzhodni Sloveniji. Nato so se zaradi sončnih in vetrovnih dni intenzivno sušila in že prehajala proti stanju rastlinam težje dostopne vode. V zadnjih treh dneh dekade so Slovenijo zajele padavine, ki so spet napolnile talne rezervoarje. Zaradi močnih nalivov je voda ponekod na jugozahodu zastajala na površju tal. Odvečna voda po koncu padavin hitro odteče, a nas v tem tednu čaka še nekaj dežja. Ob koncu tedna bo vreme sončno in toplo, tla se bodo začela sušiti. Na severovzhodu bo vode hitro premalo, saj je bilo v tem delu tudi padavin najmanj.

Skupna višina padavin v letošnjem letu v primerjavi z dolgoletnim povprečjem (1961-1990)

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine

MURSKA SOBOTA, 1. 4. – 31. 5.

Pk = zgornja meja vode v tleh
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

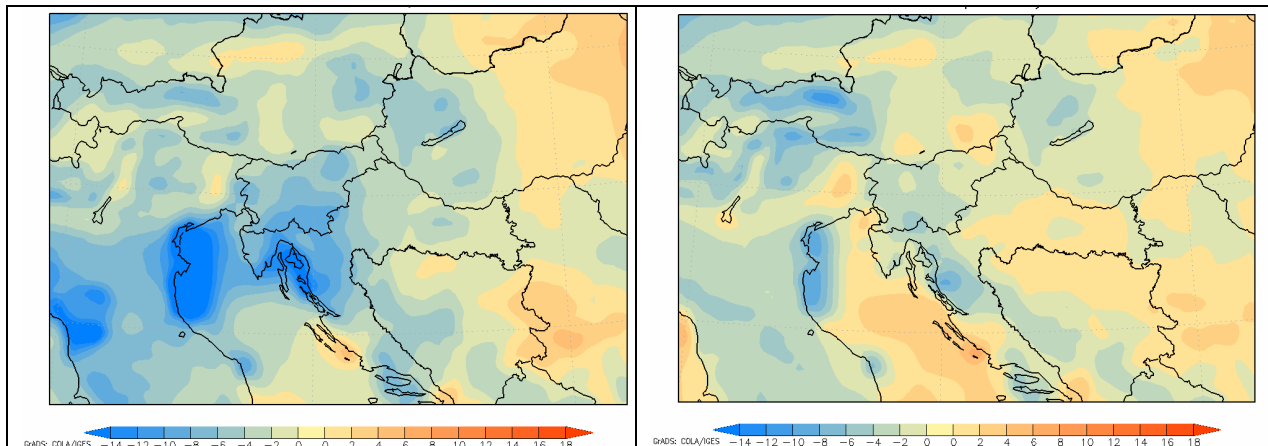
50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2009. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

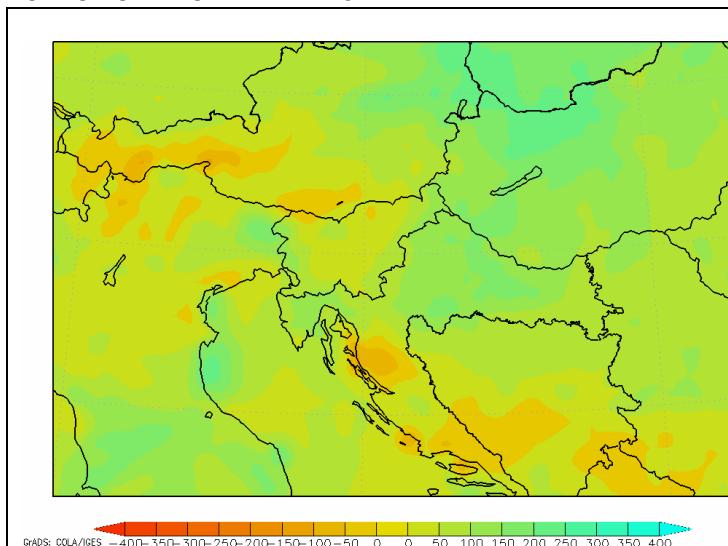
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur nad pragom 5°C od 1. januarja do 30. maja 2010 (levo) in od 1. aprila do 30. maja 2010 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2009.

V tretji dekadi maja se je negativno odstopanje od povprečnih razmer za temperaturno vsoto od začetka leta v primerjavi s predhodnim obdobjem nekoliko povečalo. Navečja negativna odstopanja sedaj znašajo do 80 stopinjskih dni v J Sloveniji, v SV Sloveniji pa do 40 stopinjskih dni. Negativno odstopanje vsote od 1. aprila do 30. maja ostaja nespremenjeno, do 40 stopinjskih dni, a obsega geografsko območje manjšega dela Slovenije. V SV Sloveniji pa se je spet pomaknila za dobrih 20 stopinjskih dni proti povprečju (skala na slikah je navedena v enotah 10 stopinjskih dni).

POVRŠINSKA VODNA BILANCA

V večjem delu osrednje Slovenije v preteklih dveh mesecih površinska vodna bilanca še vedno ostaja uravnotežena. Obilne padavine ob koncu maja pa so v skrajnem zahodnem delu Slovenije pozitivna odstopanja celo nekoliko povečala. Pozitivno odstopanje je še vedno zaznati tudi v ožjem predelu hribovitega in goratega predela Alp ter v ozkem pasu, ki poteka od skrajnega SV do JV dela države. Tudi ob mejah s sosednjimi državami, odstopanje še vedno ostaja pozitivno, za malenkost celo večje kot v predhodnem obdobju. Izjema je območje ob severozahodnem delu meje z Avstrijo, kjer se je območje z rahlim primanjkljajem še nekoliko poglobilo.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.